

Varje världsarvsgård ligger i ett buffertområde med områdesbestämmelser som kommunen har att ta ställning till vid bygglov, nya planer och dylikt. Kommunerna har också en viktig roll som huvudansvarig för skolorna. Enligt världsarvskonventionen ska barn och unga prioriteras när det gäller att ha kunskap om världsarvet. Kommunerna och deras turistorganisationer arbetar även med hållbar besöksnäring kring världsarvet.

Region Gävleborg ansvarar för att det finns god information om världsarvet genom bland annat genom världsarvets hemsida samt olika uppdrag och projekt. Syftet är att ge allmänheten möjlighet att ta del av Världsarvet Hälsingegårdar.

Vem äger världsarvet?

En utnämning av ett världsarv har inget med ägande att göra. Självklart finns det ägare för de olika objekten, men det ser väldigt olika ut. Det kan vara Svenska Fastighetsverket, Hovstaten, stiftelser eller företagskoncerner. Av de sju gårdar som utgör Världsarvet Hälsingegårdar är sex privatägda och en – Bortom åa i Fågelsjö – ägs av Ljusdals kommun. Ägare byts ut genom åren men världsarvet består som en angelägenhet för oss alla.

Utgår det någon ersättning till världsarven?

Nej, att bli utsedd till världsarv innebär inte att det sker någon ekonomisk kompensation eller arvode. Däremot kan ägarna till de enskilda världsarvsgårdarna söka bidrag för byggnadsvård från Länsstyrelsen.

Vad finns det för krav på ett världsarv?

De grundkrav som finns handlar om bevarande av kulturvärdena och information om dem. Ett världsarv behöver inte vara publikt, men självklart är det fantastiskt om det är det. Ansvaret fördelas bland de aktörer som arbetar med världsarv. En gårdsägare har ansvar för sin egen gård, medan uppdraget att trycka upp broschyurer, arrangera kunskapsdagar eller ordna utbildningar ligger på andra i förvaltningen i det här fallet Länsstyrelsen, regioner och kommuner.

Kan man besöka alla gårdarna i Världsarvet Hälsingegårdar?

Ja, men gårdarna har olika förutsättningar. Tänk på att gårdarna är privatbostäder. Kontakta alltid något av våra besökscentrum innan du gör ditt besök för information kring öppettider och guidningar. Där kan du också få tips om många andra vackra och intressanta hälsingegårdar att besöka.

Mer information om världsarv och Hälsingegårdar hittar du här:

varldsarvethalsingegardar.se
unesco.org
whc.unesco.org/en/list
magasinshalsingegardar.se
Facebook: varldsarvethalsingegardar
Instagram:@varldsarvet_halsingegardar

Kontakt

Kontakta gärna oss som arbetar med världsarvet Hälsingegårdar:

Lena Landström

Världsarvssamordnare Länsstyrelsen Gävleborg
lena.landstrom@lansstyrelsen.se

Anna-Karin Ferm

Verksamhetsutvecklare Världsarv & Kultur
Kultur Gävleborg, Region Gävleborg
anna-karin.ferm@regionogavleborg.se

Anette Eriksson

Lokal världsarvssamordnare
anette.eriksson@ljusdal.se

Vad är ett
VÄRLDSARV?

Vad är ett världsarv?

Världsarv är platser i världen med omistliga kultur- och naturvärden som berättar om jordens och mänsklighetens historia. Ett världsarv kan vara ett palats, pyramider, naturfenomen eller sju unika hälsingegårdar. Men människor har genom tiderna inte bara skapat vackra monument - det är också viktigt att minnas de mörka delarna i mänsklighetens historia. Lämningarna efter koncentrationslägret i Auschwitz-Birkenau och fängelseön Robben Island i Sydafrika är sådana exempel på världsarvslistan.

Vem utser världsarv?

Världsarvskonventionen antogs av Unesco 1972. Syftet var att bevara världens mest värdefulla natur- och kulturmiljöer och skydda dem från krig, förstörelse, exploatering och naturkatastrofer. Konventionen har undertecknats av 194 länder, som alla förbinder sig att genom samarbete bevara, skydda och informera om mänsklighetens gemensamma minne. Varje land som skrivit under konventionen kan nominera natur- och kulturmiljöer. Förslagen granskas av experter, därefter fattar Unescos världsarvskommitté beslut. Kommittén möts en gång per år för att utse nya världsarv och följa upp de befintliga.

Hur många världsarv finns det i världen?

År 2021 finns 1121 världsarv i 167 olika länder. Av dem är 869 kulturarv, 213 naturarv och 39 mixade kultur/natur. Tyvärr är 53 världsarv hotade av krig eller förstörelse.

Hur många världsarv finns det i Sverige?

I Sverige finns 15 världsarv. 13 av dem är klassade som kulturarv, ett är naturarv (Höga kusten/Kvarkens skärgård) och ett är kombinerat natur- och kulturarv (Laponia). Världsarvet Hälsingegårdar är Sveriges senast utsedda. Unesco beslöt att uppta Världsarvet Hälsingegårdar på världsarvslistan 2012 efter 15 års arbete med många engagerade instanser och flera projekt.

Vad är Världsarvet Hälsingegårdar?

Världsarvet Hälsingegårdar, med det officiella namnet Decorated Farmhouses of Hälsingland, består av sju utsedda hälsingegårdar: Bortom Åa i Fågelsjö, Bommars i Letsbo, Kristofers i Stene, Gästgivars i Vallsta, Jon-Lars och Pallars i Långhed och Erik-Anders i Asta. Som det officiella namnet pekar på är det de dekorerade interiörerna som är världsunika, men helhetsmiljön är också viktig. Det ska gå att förstå att det handlar om bondgårdar. Världsarvet Hälsingegårdar fyller en lucka på världsarvslistan då bönders byggande är underrepresenterat.

Är alla hälsingegårdar världsarv?

Nej. Endast de sju utsedda gårdarna utgör världsarvet. Men, de sju ska ses som representanter för övriga hälsingegårdar, drygt 1000 i landskapet, med stora kulturvärden.

Vad innebär det för de sju världsarvsgårdarna?

Det betyder att just dessa gårdar ska skyddas och bevaras för eftervärlden. Det ska finnas information om världsarv i allmänhet och Världsarvet Hälsingegårdar i synnerhet som allmänheten kan ta del av. Gårdarna med sina unika värden utgör en del av mänsklighetens minne och världsarv är i grunden ett fredsprojekt. Varje land som undertecknat världsarvskonventionen har förbundit sig att samarbeta världsarv emellan.

Vems ansvar är Världsarvet Hälsingegårdar?

Kring varje världsarv finns en förvaltning som har ansvar över världsarvet. Själva objekten, i det här fallet de sju världsarvsgårdarna, har ägarna ett stort ansvar för gällande underhåll av sina privata fastigheter. När det gäller skydd och tillsyn är det Länsstyrelsens uppdrag att säkerställa att gårdarna sköts så att kulturvärdena inte förstörs. Tillstånd till förändringar av byggnaderna prövas av Länsstyrelsen, som också kan ge ekonomiskt stöd till ägarna om till exempel byggnaderna behöver åtgärdas.